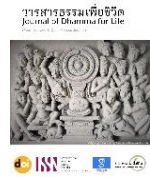

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Building the potential of hearing-impaired youth through the art of performing

การสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดง
หุ่นละครเล็ก

Warattaya Wiwatanant¹, Chatwarun Angasinha^{2*}

วรัทยา วิวัฒน์อนันต์¹, ฉัตรวรัญช์ องค์กรสิงห์^{2*}

ARTICLE INFO

Name of Author &
Corresponding Author: *

1. Warattaya Wiwatanant

วรัทยา วิวัฒน์อนันต์

สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง

วิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม

มหาวิทยาลัยรังสิต

Program in Leadership in Society, Business and Politics, College of Leadership and Social Innovation, Rangsit University, Thailand.

Email: Wintoceo@gmail.com

2. Chatwarun Angasinha*

ฉัตรวรัญช์ องค์กรสิงห์

สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง

วิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม

มหาวิทยาลัยรังสิต

Program in Leadership in Society, Business and Politics, College of Leadership and Social Innovation, Rangsit University, Thailand.

Email: Chattru@gmail.com

คำสำคัญ:

สร้างเสริมศักยภาพ, เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน, ศิลปะการแสดง, หุ่นละครเล็ก

Keywords:

Empowerment; Youth with Hearing Impairments; Performing Arts; Puppetry

Article history:

Received: 29/12/2024

Revised: 10/01/2025

Accepted: 15/02/2025

Available online: 01/03/2025

How to Cite:

Wiwatanant, W. & Angasinha, A. (2025). Building the potential of hearing-impaired youth through the art of performing. *Journal Dhamma for Life*, 31(1), 247-258.

ABSTRACT

This article aims 1. To study the potential development of hearing-impaired youth through the art of performing puppet theater. 2. To study the cognitive progress of hearing-impaired youth through the art of performing puppet theater. It is a phenomenological qualitative research. Use in-depth interviews and focus groups. From key informants including a group of trainers, a group of normal youth A group of hearing-impaired youth, a group of school teachers who teach the disabled, a sign language teacher, and the president of the Rotary Association, totaling 46 persons. Scope of study area Setthasathien School under the Royal Patronage. Using the concept of Simpson's learning theory for developing practical skills (Simpson. 1972) There are 7 steps: 1. Perception 2. Readiness 3. Guided Response 4. Mechanism 5. Complex Overt Response 6. Adaptation 7. Origination. Results of the study according to objective 1 To study the potential of hearing impaired youth through the art of puppet theater. It was found that the teaching model for small puppet theater performances Under the curriculum "Study, Dance, Play" of the "Mae Nai Sippatham Group" Able to strengthen the potential of hearing-impaired youth through the art of performing puppet theater. The development is divided into 4 areas as follows: Area 1 physical development, area 2 emotional development, area 3 social development and area 4 intellectual development. Results of the study according to objective 2 To study the cognitive progress of hearing-impaired youth through the art of puppet theater performances. It was found that teaching and learning focused on using sight as a base. Helps enhance the cognitive progress of hearing-impaired youth through the art of performing puppet theater.

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก 2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการรับรู้เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มครูฝึก กลุ่มเยาวชนปกติ กลุ่มเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน กลุ่มครูโรงเรียนที่สอนผู้พิการ ครูภาษามือ และ นายกสมาคมโรตารี จำนวน 46 คน ขอบเขตพื้นที่ศึกษาโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson. 1972) ซึ่งมี 7 ขั้น คือ 1. ขั้นการรับรู้ (Perception) 2. ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness) 3. ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) 4. ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (Mechanism) 5. ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) 6. ขั้นการปรับปรุง และประยุกต์ใช้ (Adaptation) 7. ขั้นการคิดริเริ่ม (Origination) ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนการแสดงหุ่นละครเล็ก ภายใต้หลักสูตร “เรียน รำ เล่น” ของ “คณะมนัสสิปปะธรรม” สามารถเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านที่ 2 การพัฒนาทางด้านอารมณ์ ด้านที่ 3 การพัฒนาทางด้านสังคม และด้านที่ 4 การพัฒนาด้านสติปัญญา ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการรับรู้ของเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก พบว่า การเรียนการสอนแบบเน้นการใช้สายตาเป็นฐาน ช่วยเสริมสร้างความก้าวหน้าทางรับรู้ของเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก

บทนำ

"...งานช่วยคนพิการนี้ ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะว่าผู้พิการ มิได้เป็นผู้ที่อยากพิการแต่อยากช่วยตนเอง ถ้าเราไม่สามารถช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไรเพื่อชีวิตและมีเศรษฐกิจของครอบครัวจะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัว หนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้น นโยบายที่จะทำก็คือ ช่วยเขาให้ช่วยตนเองได้ เพื่อที่จะให้เขาสามารถเป็นประโยชน์ต่อสังคม"

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ

พระราชทานพระราชดำรัสแก่คณะกรรมการมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์ ของสมเด็จพระ

พระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ประเทศไทยกำลังได้รับการส่งเสริมและแก้ไขในขณะนี้ คือ ด้านความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่กลับมาพร้อมกับความก้าวหน้าของสังคม ซึ่งยุทธศาสตร์งานวิจัยระดับได้ให้ความสำคัญกับผู้พิการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ เยาวชน นับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเยาวชนที่มีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์หรือกลุ่มเยาวชนด้อยโอกาสเช่นเด็กพิการทางด้านต่าง ๆ ต่างก็เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศทั้งสิ้น

จากประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2565 หมายความว่า ภาวะบกพร่องทางการได้ยินที่มีผลการตรวจการได้ยินโดยใช้เสียง

ความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ 2,000 เฮิรตซ์ และ 4,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่ามีการสูญเสียการได้ยินเฉลี่ยที่ความดังของเสียงตั้งแต่ 80 เดซิเบลขึ้นไป ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้ชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยต้องใช้เครื่องมือเฉพาะสำหรับตรวจการได้ยินและตรวจในสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานพยาบาลเอกชนที่รัฐกำหนด หูตึง หมายถึง ภาวะบกพร่องทางการได้ยินที่มีผลการตรวจการได้ยินโดยใช้เสียงความถี่ที่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ 2,000 เฮิรตซ์ และ 4,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่ามีการสูญเสียการได้ยินเฉลี่ยที่ความดังของเสียงตั้งแต่ 80 เดซิเบลลงมาจนถึง 40 เดซิเบลในผู้ใหญ่ หรือน้อยกว่า 80 เดซิเบลลงมาจนถึง 35 เดซิเบล ในเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้ชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยต้องใช้เครื่องมือเฉพาะสำหรับตรวจการได้ยินและตรวจในสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานพยาบาลเอกชนที่รัฐกำหนด

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยขอสรุปดังนี้ เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน คือ เยาวชนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งคนหูหนวกหมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมาก จนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง การที่บุคคลสูญเสียการได้ยินโดยสิ้นเชิงหรือที่เราเรียกว่า หูหนวก และบุคคลที่สามารถได้ยินบ้างแต่ไม่เท่าคนปกติทั่วไป ซึ่งเราเรียกว่า หูตึง และไม่เข้าใจในภาษาพูดจนไม่สามารถสื่อความหมายกับคนอื่นได้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

เด็กหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูล ผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง โดยทั่วไปหากตรวจวัดการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป

เด็กหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจวัดการได้ยินจะพบว่ามีสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 26 เดซิเบล

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระบรมราชูปถัมภ์ Setsatian school for the Deaf under the Royal Patronage of His Royal Highness Crown Prince Maha Vajiralongkorn โรงเรียนสอนคนหูหนวกแห่งแรกของประเทศไทย เป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนสอนคนหูหนวก โรงเรียนเทศบาล 17 (วัดโสมนัสวรวิหาร) กรุงเทพมหานคร ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2494

ดังนั้น การฟื้นฟูสมรรถภาพ หมายถึง การเสริมสร้าง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาคความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ ที่ยังไม่มี หรือสูญเสียไป ให้เกิดขึ้นใหม่ ให้สามารถเรียนรู้ ปฏิบัติงาน และดำรงชีวิตในสังคมได้ ฉะนั้น การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษา หมายถึง การให้บริการด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อให้เยาวชนผู้พิการมีโอกาสได้รับการศึกษา เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป อาจจัดให้ได้หลายรูปแบบ เช่น เยาวชนผู้พิการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ เรียนกับครูการศึกษาพิเศษ ในห้องสอนเสริม ในชั้นเรียนพิเศษ หรือในโรงเรียนพิเศษ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาของประเทศ การเสริมสร้าง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาคความบกพร่องของร่างกายและจิตใจที่ยังไม่มีหรือสูญเสียไปให้เกิดขึ้นใหม่ ให้สามารถเรียนรู้ ปฏิบัติงาน และดำรงชีวิตในสังคมได้ ฉะนั้น การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษา หมายถึง การให้บริการด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อให้เยาวชนผู้พิการมีโอกาสได้รับการศึกษา เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป อาจจัดให้ได้หลายรูปแบบ เช่น เยาวชนผู้พิการเรียน ร่วมในชั้นเรียนปกติ เรียนกับครูการศึกษาพิเศษ ในห้องสอนเสริม ในชั้นเรียนพิเศษ หรือในโรงเรียนพิเศษ วิธีที่เหมาะสมอย่างหนึ่ง ก็คือการนำศิลปะไปช่วยเหลือนำจะอยู่ในรูปของการรักษาเยียวยาจิตใจ เช่น ศิลปะบำบัด และการจัดการเรียนการสอน จะมุ่งเน้นเพื่อพัฒนา

ผู้ฝึกในทางใดทางหนึ่ง กิจกรรมศิลปะสามารถช่วยเหลือในด้านจิตใจก่อให้เกิดสมาธิ ทั้งจรรโลงจิตใจ บำบัดอารมณ์ และส่งเสริมด้านปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ กรณีที่มีความชำนาญ ทางศิลปะก็สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนได้ ซึ่งจะต้องจัดให้สอดคล้องกับลักษณะความพิการนั้น ๆ เช่น ผู้บกพร่องทางการได้ยิน เน้นการรับรู้ด้วยสายตาและการสัมผัสจับต้อง วิธีการสอนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะ มุ่งพัฒนาด้านจิตใจและปัญญาให้เกิดความรู้ให้เกิดทักษะเพื่อนำไปสู่ความจำและความเข้าใจ

หุ่นละครเล็ก เป็นหุ่นที่มีหัว แขน มือ เท้าแบบหุ่นหลวง สูงประมาณ 1 เมตร ข้างในกลวงเป็นโพรง โครงหุ่น ท่อนบนทำด้วยกระดาษข่อย ท่อนล่างทำด้วยโครงลวดทอง ไม้ 2-3 เส้น มีสายใยอยู่ภายในลำตัว ถ้าเป็นตัวเอก ๆ มีสายใยที่ข้อมือด้วย ทำให้หักข้อมือและขึ้นนิ้วได้ ส่วนตัวตลกมีมือแข็ง ๆ หุ่นบางตัวโดยเฉพาะตัวนางที่แปรรูปมีขึ้นไม้สื่งเล็ก ๆ 2 ชิ้น อยู่ภายในตรงคอให้คนเชิดกดเพื่อให้หุ่นยกคอได้แบบละครจริง ๆ ตัวพระไม่มีขึ้นไม้ที่วั้นนี้ จึงได้แต่เหลียวคอซ้าย ขวาตามธรรมดา ตัวตลกอ้าปากได้ ตัวหุ่นประเภทนี้ ใช้ผ้ามุ้งแซมตรงคอเพื่อให้ยื่น ๆ จะได้อ้าปากหุบปากได้ หุ่นทุกตัวกลอกตาไม่ได้เพราะตาทำด้วยลูกแก้วแข็ง หัวไขนก็ถอดไม่ได้ แต่ตัวนางมีเสื้อสมุทรซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าหุ่นทุกตัวถอดหัวได้ (จักรพันธ์ โปษยกฤต, 2529:73)

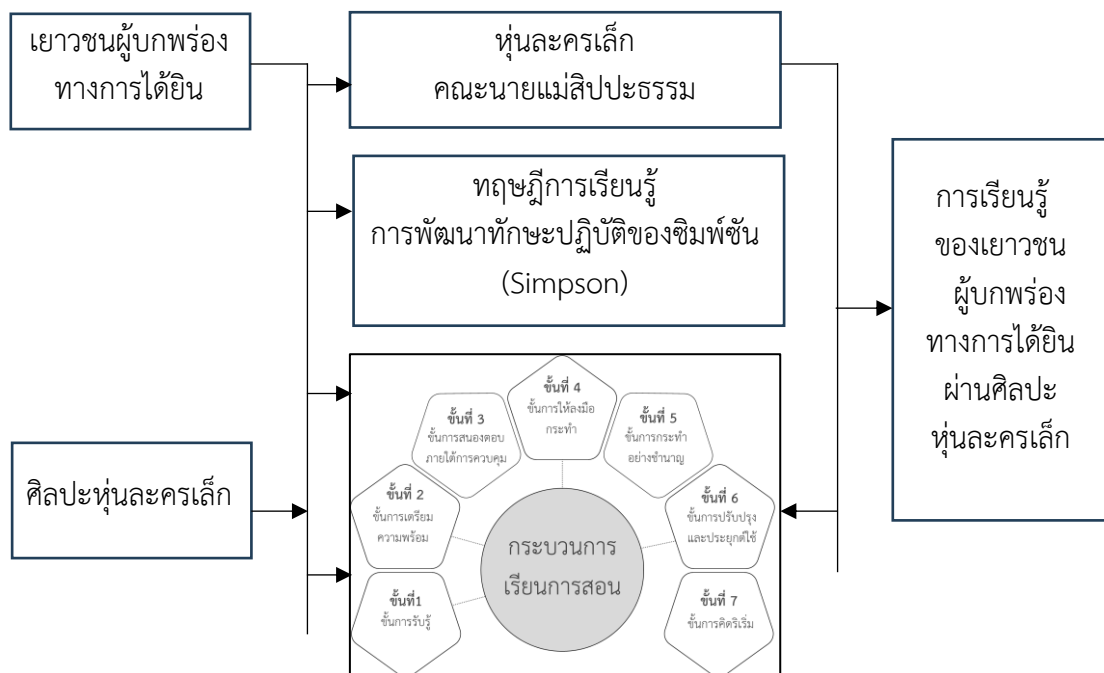
หุ่นละครเล็ก เคลื่อนไหวได้เพราะคนเชิด ซึ่งจะต้องมีความชำนาญมาก ละครเล็กบางตัว คือ ตัวพระยักษ์ และลิง ต้องใช้คนเชิดถึง 3 คน ตัวนางใช้คนเชิด 2 คน ส่วนตัวตลกใช้คนเชิดคนเดียว ในการเชิดหลาย ๆ คนนั้น ต้องแบ่งหน้าที่กัน ต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสามัคคีและสัมพันธ์กัน คนที่หนึ่งเป็นหลักในการเชิดต้องสอดมือเข้าข้างซ้ายเข้าไปอยู่ในลำตัวละครเล็กเพื่อจับเดือย ซึ่งเป็นก้านคอให้ตัวหุ่นละครเล็กกลอกหน้ายกคอ ส่วนมือขวาต้องจับก้านเหล็ก (มือขวาของตัวหุ่น) ซึ่งมีลูกดอกติดอยู่ เพื่อบังคับให้มือหุ่นเคลื่อนไหวได้ คนที่สองต้องใช้มือขวาของตนจับที่ก้านเหล็กที่มือซ้ายของตัวหุ่น เวลาเชิดต้องให้ท่าทางสัมพันธ์กับมือขวาด้วย คนที่สามต้องใช้มือทั้งสองข้างของตนจับเดือย ซึ่งอยู่ใต้ฝ่าเท้าของตัวหุ่น เพื่อกอยยกเท้า เปลี่ยนเท้า ซอยเท้า โดยต้องให้สัมพันธ์กับท่ารำ เทคนิคในการเชิด เช่น การกล่อมตัว จังหวะ ฯลฯ ต้องใช้ความชำนาญและประสบการณ์ของคนเชิด

จุดเริ่มต้นของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบกับหุ่นละครเล็กครั้งแรกพร้อมกับบุตรชายในงานเลี้ยงเตรียมทหารจบร. โดยบุตรชายมีความสนใจตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้รับชมการแสดง จนเมื่อเวลาผ่านไป 3 ปี ผู้วิจัยได้ติดต่อคณะหุ่นละครเล็กอีกครั้ง เพื่อนำมาแสดงในงานศพคุณแม่ ในคืนสุดท้าย และ วันฉัตรมงคล และนั่นคือการจุดประกายของสนใจหุ่นละครเล็กอีกครั้งในตัวบุตรชาย ผู้วิจัยจึงติดต่อไปยังคณะหุ่นละครเล็ก นำโดยนายจตุรรัชภิชญ์ พรพระครูชัยนาท (ครูจิว) อดีตสมาชิกหุ่นละครเล็กคณะโฆฬุส เพื่อพาบุตรชายไปรับชมการแสดงอีกครั้ง โดยในการแสดงครั้งนั้น ได้จัดแสดง ณ ตลาดน้ำวัดสะพาน ซึ่งเป็นการจัดแสดงฟรี ผู้วิจัยจึงแจ้งความประสงค์ขอให้บุตรชายร่ำเรียนในศิลปะโขนและการเชิดหุ่นละครเล็ก ซึ่งคุณครูมีความยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้และทำการสอนการเรียนโขนขั้นพื้นฐานแก่บุตรชายในวันนั้น เมื่อจบการเรียน ผู้วิจัยจึงสอบถามค่าใช้จ่ายในการเรียนของบุตรชายในครั้งนั้น แต่ผู้วิจัยได้พบกับคำตอบที่ทำให้ต้องตกใจ โดยคุณครูแจ้งว่า “การเรียนไม่มีค่าใช้จ่าย ผมสอนฟรี มา 12 ปีแล้วครับ ต้องการเพียงเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้คนรุ่นหลังได้สืบทอด ได้เรียนรู้ศิลปการแสดงหุ่นละครเล็กดำรงไว้” และนั่นคือ สิ่งจุดประกายในการจัดตั้ง หุ่นละครเล็ก คณะแม่นายสิปปะธรรม โดยการพบกันครั้งนั้น ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงชุดนักแสดงและชุดหุ่นละครเล็กที่ทรุดโทรม จึงได้มอบเงินช่วยเหลือจำนวน 10,000 บาท โดยได้แจ้งว่า เงินจำนวนนี้ขอมอบให้เพื่อนำไปซ่อมแซมชุดนักแสดงและชุดหุ่นละครเล็กที่ทรุดโทรม และนั่นคือ ความประทับใจครั้งแรกในการพบกัน

หลังจากนั้น บุตรชายได้ทำการเรียนixonอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และเนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ชอบการทำบุญและการให้โอกาส จึงแจ้งความประสงค์แก่คณะหุ่นละครเล็กให้ไปทำการแสดงแก่กลุ่มชาติพันธุ์ โดยคุณครูมีความยินดีที่จะจัดแสดงให้ฟรี โดยขอรับเงื่อนไขเพียงให้ผู้วิจัยดูแลในเรื่องการเดินทาง และที่พักแก่กลุ่มนักแสดง เพียงเพราะคุณครูต้องการถ่ายทอดศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก เมื่อบุตรชายร่ำเรียนจนสามารถขึ้นทำการแสดงได้ ผู้วิจัยจึงคิดหาพื้นที่ในการให้บุตรชายได้แสดงออกพร้อมกับคณะหุ่นละครเล็ก ประกอบกับความคิดที่ว่า หากมีผู้ที่สนใจในหุ่นละครเล็ก ต้องการเรียน สืบทอดศิลปวัฒนธรรม บุคคลเหล่านั้นจะติดต่อและเข้าถึงได้อย่างไร ผู้วิจัย จึงยื่นมือเข้าร่วมกับคุณครูและคณะหุ่นละครเล็ก ภายใต้อัฒิ หุ่นละครเล็ก “คณะแม่นายสีปะธรรม” โดยมุ่งหวังในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่คู่แผ่นดินไทย เพื่อเป็นการคืนคุณค่าแผ่นดิน ด้วยความตระหนักในคุณค่า และอนุรักษ์ให้ดำรงและคงอยู่

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก ภายใต้อัฒิสูตร “เรียน รำ เล่น” ของ คณะแม่นายสีปะธรรม สามารถช่วยในการสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินได้อย่างไร และมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ รับรู้ ผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการรับรู้เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูฝึก กลุ่มเยาวชนปกติกลุ่มเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน กลุ่มครูโรงเรียนที่สอนผู้พิการ ครูภาษามือ และนายกสมาคมโรตารีจำนวน 46 คน จากนั้น นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาเขียนสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยข้อมูลที่ได้นำไปสู่การสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก

ผลการวิจัย

สรุปผล การสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่า ศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก ของ คณะมนายสิปปะธรรม ภายใต้โครงการ “เรียน รำ เล่น” ที่เปิดรับสมัครเยาวชนจากกลุ่มโรงเรียนในเครือโรงเรียนโสตศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน โดยมีระยะเวลาในการเรียนการสอน 10 วัน อีกทั้งยังเป็นการเรียนต่อเนื่องติดต่อกัน เวลาเรียนเริ่มตั้งแต่ 08.00-15.00 น.

รายละเอียดและเนื้อหาการเรียนการสอน “เรียน รำ เล่น” ของ คณะมนายสิปปะธรรม มีดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 ไหว้ครู และเรียนรู้ประวัติที่มาหุ่นละครเล็กอย่างละเอียด วิธีการนุ่งโจงกระเบนสด เรียนรู้องค์ประกอบการเล่นไหวของหุ่น และการเคลื่อนไหวของร่างกายด้วยเสียงเคาะไม้กรับ ซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนเบื้องต้น

สัปดาห์ที่ 2 พื้นฐานการวอร์มร่างกายของโขนละคร ท่าที่ 1 ตบเข้า ท่าที่ 2 ถองสะอวด ท่าที่ 3 เดินเสา ตัดมือ ตัดขา ตัดแขน (สำหรับนักเรียนชาย) และ รำแม่บทพื้นฐาน ตัดมือ ตัดขา ตัดแขน (สำหรับนักเรียนหญิง) และฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกายผู้เชิดทั้ง 5 ส่วน ประกอบด้วย ศรีษะ มือทั้ง 2 เท้าทั้ง 2

สัปดาห์ที่ 3 พื้นฐานการวอร์ม ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกายผู้เชิดทั้ง 5 ส่วน ประกอบด้วย ศรีษะ มือทั้ง 2 เท้าทั้ง 2

สัปดาห์ที่ 4 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง

สัปดาห์ที่ 5 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง

สัปดาห์ที่ 6 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง และฝึกเข้าจังหวะกับเพลงที่ใช้สำหรับชุดการแสดงต่าง ๆ

สัปดาห์ที่ 7 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง และฝึกเข้าจังหวะกับเพลงที่ใช้สำหรับชุดการแสดงต่าง ๆ

สัปดาห์ที่ 8 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง และฝึกเข้าจังหวะกับเพลงที่ใช้สำหรับชุดการแสดงต่าง ๆ

สัปดาห์ที่ 9 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง และซ้อมการแสดงผลงาน

สัปดาห์ที่ 10 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง และซ้อมการแสดงผลงาน

สัปดาห์ที่ 11 ฝึกบังคับหุ่นให้เคลื่อนไหวผานเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เชิด โดยใช้ท่าพื้นฐาน เดิน นั่ง วิ่ง และซ้อมการแสดงผลงาน

สัปดาห์ที่ 12 แสดงผลงานจริงพร้อมกับรับชมการแสดงหุ่นละครเล็ก ผสมใจจากคณะแม่นาย สิบปะธรรม จะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson)

- 1) ขั้นการรับรู้ เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียน
- 2) ขั้นการเตรียมความพร้อม เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ
- 3) ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม เป็นขั้นที่ให้ออกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง
- 4) ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้น ๆ
- 5) ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ เป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง
- 6) ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุง
- 7) ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้

ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำ จะเห็นได้ว่า การศึกษาการสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดง หุ่นละครเล็ก สามารถสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย เยาวชนที่ได้เข้าร่วมโครงการ “เรียน รำ เล่น” ทั้งเยาวชนปกติและเยาวชนที่บกพร่องทางการได้ยิน เมื่อมาเรียนจะทำให้มีบุคลิกภาพที่ดีขึ้น เนื่องจากการเรียนโขนที่จะต่อเนื่องไปถึง การเชิดหุ่นละครเล็ก จะต้องมีการกล้ามเนื้อที่แข็งแรง “ท่าที่ที่สวยงาม” คือ “ท่าที่เมื่อ” ซึ่งเป็นคำสำคัญ ที่ครูฝึกได้สอนไว้ และ “ท่าที่เมื่อ” คือ “ท่าที่สวยงาม” หมายถึง เยาวชนต้องยืดหลังตรง มีบุคลิกภาพที่ดี คือ เสริมสร้างบุคลิกภาพ กล้ามเนื้อทั้งมัดเล็กและมัดใหญ่ ทั้งนี้ จะเสริมสร้างทั้งบุคลิกภาพทั้งมัดเล็กและมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ หมายถึง กล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเยาวชนที่สติงกา โลดโพน ใช้พลัง กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การใช้ความละเอียดอ่อนของการใช้นิ้วมือ ต้องฝึกทุกส่วนของร่างกายของเยาวชนผู้มาเรียน

ด้านที่ 2 การพัฒนาทางด้านอารมณ์ การเรียนโขนเพื่อต่อเนื่องไปถึงการเชิดหุ่นละครเล็ก การพัฒนาทางด้านอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญมาก เยาวชนจะต้องมีสมาธิในการเรียน หากไม่มีสมาธิ จะไม่สามารถทำตามท่า ได้ทัน และจะไม่เกิดความพร้อมเพรียงในการเชิดพร้อมกัน ทั้ง 3 คน เนื่องจากการเชิดละครหุ่นเล็ก จะต้องผสมกันทั้ง 3 คน ไปในทิศทางเดียวกัน แนวทางเดียวกัน ท่าทางเดียวกัน อารมณ์เดียวกัน เพราะฉะนั้นในเรื่องของอารมณ์ จะต้องมีความสุข ไม่ทะเลาะกัน ไม่ขัดแย้งกันในขณะที่เชิด และเมื่อเยาวชนได้อยู่บนพื้นที่เวทีในการแสดงและถ่ายทอดอารมณ์ผ่านหุ่นละครเล็กจะต้องผสมกันให้เป็นหนึ่งเดียวกันให้ได้ การเรียนการสอนจะช่วยให้เด็กควบคุมอารมณ์ได้ ไม่ซี้โมโห เข้าใจเพื่อน ปรึกร่วมกัน เกิดความสามัคคี

ด้านที่ 3 การพัฒนาทางด้านสังคม เมื่อเยาวชนได้มาเรียนร่วมกัน ได้ทำการแสดงต่อหน้าสาธารณชน ร่วมกัน ไม่ว่าจะการแสดงที่มีผู้ชมกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เยาวชนจะมีความกล้าหาญมากขึ้น กล้าแสดงออก และมั่นใจในสิ่งที่ตนเองกำลังนำเสนอออกไป “หุ่นละครเล็ก” ช่วยผลักดัน สร้างความมั่นใจ ให้กับเยาวชนปกติ

และเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กไม่ใช่ว่าทุกคนจะสามารถทำได้ และเมื่อเยาวชนมีความภูมิใจในตัวเอง จะมั่นใจ จะกล้าแสดงออกในการเข้าสังคมมากขึ้น ดังเช่น เยาวชนที่เรียนหนังสือไม่เก่ง เมื่อเยาวชนกลุ่มนี้ ได้รู้และเข้าใจศิลปะการแสดง เกิดการรับรู้สิ่งที่ชอบ เยาวชนก็จะสามารถแสดงได้ เล่นได้ จากหลักคิด จากกลุ่มเพื่อน คุณครูฝึก และผู้ใหญ่ หรือคนในวงสังคมที่เยาวชนไปแสดง เป็นการสร้างความมั่นใจในตัวตนเองให้มากขึ้น กล้าเข้าสังคมมากขึ้น และมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อสังคม

ด้านที่ 4 การพัฒนาด้านสติปัญญา เยาวชนสามารถพัฒนาสติปัญญาและใช้ไหวพริบผ่านการแสดงหุ่นละครเล็ก เนื่องจากเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ชม แล้วเชิดหุ่นละครเล็กเยาวชนจะต้องคอยสังเกตว่า ตอนนี้อยู่ชม มีความสุขกับการแสดง หรือผู้ชมต้องการอะไร เช่น ต้องการให้หุ่นละครเล็กเข้าไปสัมผัสหรือทำท่าแสดงความรู้สึก เช่น กอด หอม สวีสตี แสดงการนอบ เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินจะต้องมีไหวพริบปฏิภาณร่วมกันทั้ง 3 คน ในการทำให้ผู้ชมได้รับความพึงพอใจสูงสุดและมีความสุขที่สุด ดังนั้น แสดงหุ่นละครเล็กเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างสติปัญญา ไหวพริบ และปฏิภาณ

เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการรับรู้เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่า ศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก ของ คณะแม่ข่ายศิลปกรรม ภายใต้โครงการ “เรียน รำ เล่น” ที่เปิดรับสมัครเยาวชนจากกลุ่มโรงเรียนในเครือโรงเรียนโสตศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน โดยมีระยะเวลาในการเรียนการสอน 10 วัน อีกทั้งยังเป็นการเรียนต่อเนื่องติดต่อกัน เวลาเรียนเริ่มตั้งแต่ 08.00-15.00 น. ได้ใช้รูปแบบแนวคิดการจัดการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างการจัดการศึกษาแบบเน้นการฟังเป็นฐาน และการจัดการศึกษาแบบเน้นการใช้สายตาเป็นฐาน

แนวคิดที่1 การจัดการศึกษาแบบเน้นการฟังเป็นฐาน (Auditory-based Approach) ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่ใช้วิธีสอนพูดโดยใช้การได้ยินหรือการพูดเป็นหลัก ดังที่พบเห็นทั่วไปในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมระดับอนุบาลและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป ในรูปแบบของการเรียนรวม (Inclusive Education)

แนวคิดที่2 การเรียนการสอนแบบเน้นการใช้สายตาเป็นฐาน (Visual-based Approach) ดังจะพบเห็นในโรงเรียนเฉพาะความพิการ หรือที่เรียกว่า (โสตศึกษา) ที่มีรูปแบบวิธีสอนที่ใช้ภาษามือควบคู่กับการใช้ภาษาเขียนประจำชาติ หรือที่เรียกว่า วิธีสอนแบบ 2 ภาษา (Bilingual Education Approach) ซึ่งให้ความสำคัญกับการสอนภาษามือโดยเจ้าของภาษามือ คือครูที่เป็นคนหูหนวกร่วมกับครูที่มีการได้ยินที่เป็นเจ้าของภาษาไทย

จะเห็นได้ว่า แนวคิดการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันทั้งสองนี้ ยังไม่มีผลการศึกษาวิจัยที่แน่ชัดว่าแนวคิดใดจะดีกว่ากัน เพราะนอกจากวิธีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จและคุณภาพของการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนที่บกพร่องทางการได้ยิน

สรุปได้ว่า เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินกลุ่มนี้ นอกจากจะมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา รวมถึงได้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพร่างกาย เพราะถือเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เพราะการเรียนศิลปะหุ่นละครเล็กจะต้องมีการดัดแขน ดัดข้อมือ ดัดหลัง ทำให้เกิดการยืดเหยียดของข้อเส้นเอ็น และกล้ามเนื้อ รวมไปถึงการเดิน การย่างเท้า การรำร่ายท่าต่าง ๆ โดยเฉพาะการยกตัว เรียกได้ว่าจะต้องใช้พลังกำลังอย่างมาก ถือว่าเป็นหนึ่งในการแสดงที่ช่วยให้ผู้แสดงมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ช่วยในเรื่องของการทำงานของสมอง ถือเป็นกิจกรรมทางกาย (Physical Activity) ที่ช่วยในการบริหารร่างกายและกล้ามเนื้อในหลาย ๆ ส่วนด้วย เพราะเป็นการประยุกต์ใช้ทักษะทั้งด้านร่างกาย การรับรู้และประสาทสัมผัส เห็นได้จากการใช้ร่างกายผ่านท่าต่าง ๆ ของผู้เชิดหุ่นละครเล็ก โดยแต่ละผู้แสดงจะต้องผสมผสานไปในทิศทางเดียวกัน ศิลปะการแสดง

หุ่นละครเล็ก ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ และนำมาเป็นกิจกรรมที่ สร้างเสริมศักยภาพทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคมที่ช่วยให้คนไทยสุขภาพดีขึ้น อีกทั้ง ยังช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยไม่ให้สูญหาย หรือเป็นเพียงศิลปะการแสดงเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนการฝึกหุ่นละครเล็ก จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นจาก ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียน เพื่อให้นำไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมการพัฒนาทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษาด้วยกิจกรรมหุ่นละครเล็กที่สูงขึ้น

ผู้วิจัยพบว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ของผู้ปกครองทางการได้ยิน สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. สาธิต ครูมีการสาธิตให้ผู้เรียนดู และให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ในการสังเกต ชี้แนะจุดสำคัญ ที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของการปฏิบัตินาฏศิลป์
2. ทำตามแบบ ครูให้ผู้เรียน เลียนแบบทักขะย่อย ปฏิบัติตามที่ละขั้นตอน เริ่มฝึกจากการฝึกท่าพื้นฐานที่ละท่า และฝึกอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนผู้เรียนทำได้ ครูทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน
3. เชื่อมโยง โดยเชื่อมโยงทักขะย่อย ๆ เป็นทักขะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักขะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักขะที่สมบูรณ์ได้อย่างที่ชำนาญ
4. แสดงออก โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนมากขึ้น จนกระทั่งสามารถแสดงได้ถูกต้องสมบูรณ์ด้วยความมั่นใจ
5. ปรับปรุงและประยุกต์ใช้ โดยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักขะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักขะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ
6. สร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ที่ได้เรียนรู้ไปสร้างสรรค์

อภิปรายผล

จากการศึกษาการสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก ภายใต้การจัดการเรียนการสอนผ่านหลักสูตร “เรียน รำ เล่น” ของ คณะแม่ข่ายสปีปะ พบว่า สอดคล้องกับ (โสภา ชูพิกุลชัย, 2550) พัฒนาการของการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติมีลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ตามแนวคิด ทฤษฎีของซิมพ์สัน 7 ขั้น สรุปได้ว่า พัฒนาการการเรียนรู้ด้านทักษะหรือทักษะการปฏิบัติงาน มีจุดเริ่มจากการรับรู้ ซึ่งเกิดจากการเร้าความรู้สึกทั้งภายในซึ่งอาจจะเป็นทางด้านเจตคติ อารมณ์ และสิ่งเร้าจากภายนอก ซึ่งอาจเป็นลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมจากการเรียนในลักษณะสถานการณ์จริง เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางความรู้ ทางร่างกาย จิตใจแล้ว ก็จะทำให้เกิดการตอบสนองเป็นการกระทำซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดจากการเลียนแบบ หรือการลองผิดลองถูก จนเกิดการเรียนรู้โดยอาจจะแสดงออกมาอย่างทันทีทันใดจากความรู้สึกนึกคิด หรือแสดงออกมาอย่าง สามารถสังเกตเห็นได้จากลักษณะต่าง ๆ ของท่าทาง การกระทำหรือพฤติกรรม ที่ผู้เรียนแสดงออกซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านั้น จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น แตกต่างกันไป

จากการศึกษา ความก้าวหน้าทางการรับรู้เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก พบว่า สอดคล้องกับ เรณู โกสินานนท์ (2548 : 15) หลักการและเทคนิคการสอน ไว้ดังนี้ 1. สอนจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก 2. สอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล 3. การสอนโดยวิธีสืบเปลี่ยนท่าที่ยากให้ง่ายขึ้น แต่พยายามรักษาแบบแผนเดิมไว้ 4. การสอนแต่ละท่า ต้องอธิบายให้ละเอียด ถือหลักที่ละน้อยแต่ให้แม่นยำแล้วจึงต่อท่าใหม่ 5. ระหว่างรำ ครูต้องคอยสังเกตและเตือนอยู่เสมอ ให้ผู้เรียนรักษาลีลาท่าทางให้อยู่ในแบบแผน 6. ครูต้องจัดผู้เรียนอยู่เสมอไม่ใช่รำนานาน้อยอย่างเดียว 7. การใช้ศัพท์ทางนาฏศิลป์ บางโอกาสอาจเปลี่ยนใช้คำที่ง่ายหรือใช้ศัพท์ธรรมชาติแทนก็ได้เพื่อสะดวกในการจดจำ และบอกควบคู่ไปกับคำศัพท์ที่ถูกต้องไปด้วย 8. ในขณะที่แสดงท่ารำ ครู ควรฝึกให้ร้องเพลงไปด้วย เพื่อเป็นการผ่อนคลาย เพราะครูต้องอธิบายขณะผู้เรียนร้องเพลงด้วย 9. เปรียบเทียบท่ารำที่คล้ายคลึงกัน เพื่อไม่ให้เกิดการสับสน 10. วิธีรำนานาน้อยผู้เรียน คือ รำนานาน้อยกระทำเมื่อแรกต่อท่ารำและรำต่อหน้าหรือรำประจันหน้า ครูต้องมีความสามารถ ความชำนาญในการรำกลับข้างจะได้ดูแลผู้เรียนและแก้ไขข้อบกพร่องไปด้วย 11. เข้มงวดเรื่องแถวและระวางท่วงท่าของผู้เรียน 12. สอนโดยแยกท่ารำที่ละท่าแล้วค่อยทำพร้อมกัน 13. การใช้เพลง จะกระทำได้เมื่อต่อท่ารำเป็นชั้น ๆ แล้วรำตามเสียงเพลง 14. บอกท่าล่วงหน้า ขณะรำบอกท่าที่จะถึงเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทบทวน 15. การให้สัญญาณเปลี่ยนท่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรำเป็นหมู่ เพื่อความพร้อมเพรียง เช่น การจับมือ การกรีดนิ้ว การก้าวเท้า การตั้งวง การทรงตัว เป็นต้น

สรุปผล

สรุป การสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก ภายใต้การจัดการเรียนการสอนผ่านหลักสูตร “เรียน รำ เล่น” ของ คณะมนายศิลป์ สามารถช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนปกติและเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน และ ความก้าวหน้าทางการรับรู้เยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยินผ่านศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบทักษะปฏิบัติของชิมพ์ชัน และการใช้แนวคิดการจัดการศึกษาแบบเน้นการฟังเป็นฐาน เน้นการใช้สายตาเป็นฐาน ส่งผลต่อความสำเร็จของการแสดงหุ่นละครเล็กและคุณภาพของการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนที่บกพร่องทางการได้ยิน อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนการฝึกหุ่นละครเล็ก จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียน เพื่อให้นำไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมการพัฒนาทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษาด้วยกิจกรรมหุ่นละครเล็กที่สูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรถอดบทเรียนจากงานวิจัยนี้ เพื่อนำไปต่อยอดและเสริมสร้างการเรียนการพัฒนาทักษะปฏิบัติของชิมพ์ชัน มาจัดการเรียนการสอนให้กับเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน
- 2) ควรกำหนดหลักสูตรหุ่นละครเล็กในหน่วยการเรียนการสอนรายวิชาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา
- 3) ควรกระตุ้นและส่งเสริมศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กให้เป็นซอฟต์แวร์

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยต่อ “หลักสูตรเพื่อชีวิตสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน”

- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยต่อ “ทฤษฎีซิมพ์สันเปรียบเทียบประสิทธิผลการเรียนรู้จากทักษะปฏิบัติของซิมพ์สันระหว่างเยาวชนปกติและเยาวชนผู้บกพร่องทางการได้ยิน”
- 3) ควรมีการศึกษาวิจัยต่อ “การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้หุ่นละครเล็ก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมสืบต่อไป
- 4) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมศักยภาพให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ
- 5) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์หุ่นละครเล็ก เพื่อสร้างเสริมศักยภาพให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมสืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ มุขเตียรย์. (2564). การศึกษาคุณค่าการดำรงอยู่ เพื่อการอนุรักษ์ และถ่ายทอดศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 12-21. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org>
- ฉภาภา อินทกุล. (2556). *การจัดการเพื่อการเผยแพร่และสืบทอดศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กแบบคณะโจหลุยส์ในสถานศึกษาของ จังหวัดเชียงใหม่* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, กรุงเทพฯ.
- ชนากานต์ สุรพนาวัลย์เวช. (2556). พัฒนาการของการแสดงหุ่นละครเล็ก: “ครูทนายภาพ”. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 5(1), 19-33. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/human_dru/article/view/253689/172017
- ปณต สุสุวรรณและคณะ. (2556). การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กในประเทศไทย. *วารสารกระแส มหาวิทยาลัยสารคาม*, 19(36), 26-40. สืบค้นจาก <https://culturalapproach.siam.edu/>
- ปัทมยา เรืองโค. (2561). *การพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมพ์สันเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิรัตน์ เดชปานประสงค์, มงคล ไชยวงศ์, อัครวุฒิ จินดานุรักษ์, ไตรรัตน์ พิพัฒน์โกศล และพลอยปภัส จิตรรัตน์สรณ์. (2565). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของผู้เรียน. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(2), 428-440. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/260713>
- อรษา วารุลย์, กัญณภัทร นิธิศวรรภากุล และนิภาพร สุกุลวงศ์. (2566). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. *วารสารนิสิตวัง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 25(1), 75-82. สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/ojs/
- อุไรวรรณ เจือจันทร์. (2566). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของผู้เรียน. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(2), 428-440. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JRBGS/issue/view/17127>
- Clark, S., & Bell, T. (2021). The role of puppetry in promoting teamwork and social skills among hearing-impaired youth. *Journal of Inclusive Arts Education*, 15(2), 45-61.

- Garcia, M. (2020). Puppetry and visual communication: Enhancing expression for the deaf community. *International Journal of Deaf Studies*, 12(4), 88-102.
- Garrison, K.C. , and Magoon, R.(1972). *Educational psychology*. Ohio: Charles E. Morrill Publishing.
- Green, R. (2017). Motor skills development through puppet theater for special needs children. *Journal of Performing Arts Therapy*, 10(3), 77-89.
- Jones, P., & Williams, L. (2018). Creativity and imagination in youth performance: A case study of puppetry and deaf youth. *Creativity and Special Education Journal*, 9(1), 34-50.
- Klausmeier, H. J. and R. E. Ripple. (1991) *Learning and Human Abilities: Educational Psychology*. New York: Harper International Editions.
- Simpson, R.D. (1972). *Teaching Physical Education: A System Approach*. Boston: Houghton.
- Simson, R.D. and D. K. Brown. (1977). Validating Science Teaching Competencies *Using the Delphi: Method, Science Education*, 61(6), 211-213
- Smith, A., & Harris, M. (2019). Building confidence through performance arts: Deaf youth in focus. *Journal of Deaf Youth Empowerment*, 14(3), 112-127.